

Podział województwa mazowieckiego statystyczny czy administracyjny?

Adam Struzik

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

Od 1999 r. w Polsce obowiązuje trójstopniowy **podział administracyjny** na:

- 16 województw,
- 380 powiatów,
- 2479 gmin.

Województwo mazowieckie dzieli się na 42 powiaty i 314 gmin.

Od wejścia Polski do Unii Europejskiej obowiązuje również pięciostopniowy podział Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), tzw. podział statystyczny.

Podział statystyczny NUTS dzieli Polskę na jednostki pięciu poziomów, z czego 3 określono na poziomie regionalnym, a 2 na poziomie lokalnym.

Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS (*Nomenclature of Territorial Units for Statistics*) - jest standardem geograficznym służącym do statystycznego podziału państw członkowskich Unii Europejskiej na trzy poziomy regionalne o określonych klasach liczby ludności.

Została ona ustanowiona w celu zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze Unii Europejskiej porównywalnych danych regionalnych (np. z zakresu rachunków regionalnych, demografii, rynku pracy, społeczeństwa informacyjnego).

Klasyfikacja NUTS służy również kształtowaniu polityki regionalnej krajów Unii Europejskiej i jest niezbędna do przeprowadzania analiz społeczno-gospodarczych regionów.

Podział Polski na jednostki NUTS 1

Podział Polski na jednostki NUTS 2

Podział statystyczny w Polsce (obowiązujący od 1 stycznia 2015 r.)

NUTS 1 – regiony (grupy województw) – 6 jednostek

NUTS 2 – województwa – 16 jednostek (podział statystyczny odpowiada podziałowi administracyjnemu)

NUTS 3 – podregiony (grupy powiatów) – 72 jednostki

NUTS 4 – powiaty – 380 jednostek

NUTS 5 – gminy – 2479 jednostek

Podział statystyczny Polski na jednostki NUTS 3 (podregiony) obowiązujący od 1 stycznia 2015 r.

Mazowsza na NUTS od 2015 r.

PL0	POLSKA	NUTS 0
PL1	REGION CENTRALNY	NUTS 1
PL12	Mazowiecki	NUTS 2
PL12C	Płocki podregion	NUTS 3

Polska jest jednostką statystyczną NUTS 0 i na potrzeby unijnych obliczeń podzielona została na kilka makroregionów, czyli NUTS 1 (Mazowsze jest częścią Makroregionu Centralnego). Każde z województw to NUTS 2, a wewnątrz nich wyznaczone są subregiony NUTS 3.

Środki unijne na regionalne programy wyliczane są dla NUTS 2. Dlatego ważne jest, by województwo mazowieckie było statystycznie podzielone na dwa NUTS 2. Pierwszy NUTS 2 – Warszawa i powiaty grodziski, legionowski, nowodworski, miński, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, wołomiński i warszawski zachodni oraz drugi NUTS 2 – reszta Mazowsza. Taką propozycję niedawno przyjął Rząd RP.

Zgodnie z kryteriami, określonymi w Rozporządzeniu (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r., *w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)*, przy delimitacji jednostek NUTS 2 **dopuszcza się podział: administracyjny lub nieadministracyjny.**

Obecnie w Polsce obowiązuje podział statystyczny na 16 jednostek NUTS 2. Istnieje możliwość podziału statystycznego na 17 jednostek NUTS 2 bez wprowadzania zmian w podziale administracyjnym (nadal 16 województw).

Głównym kryterium delimitacji nieadministracyjnych jednostek NUTS 2 jest:

- liczba ludności (800 tys. – 3 mln mieszkańców),

Dodatkowe kryteria podziału:

- geograficzne,
- społeczno-gospodarcze,
- historyczne,
- kulturowe,
- uwarunkowania środowiska naturalnego.

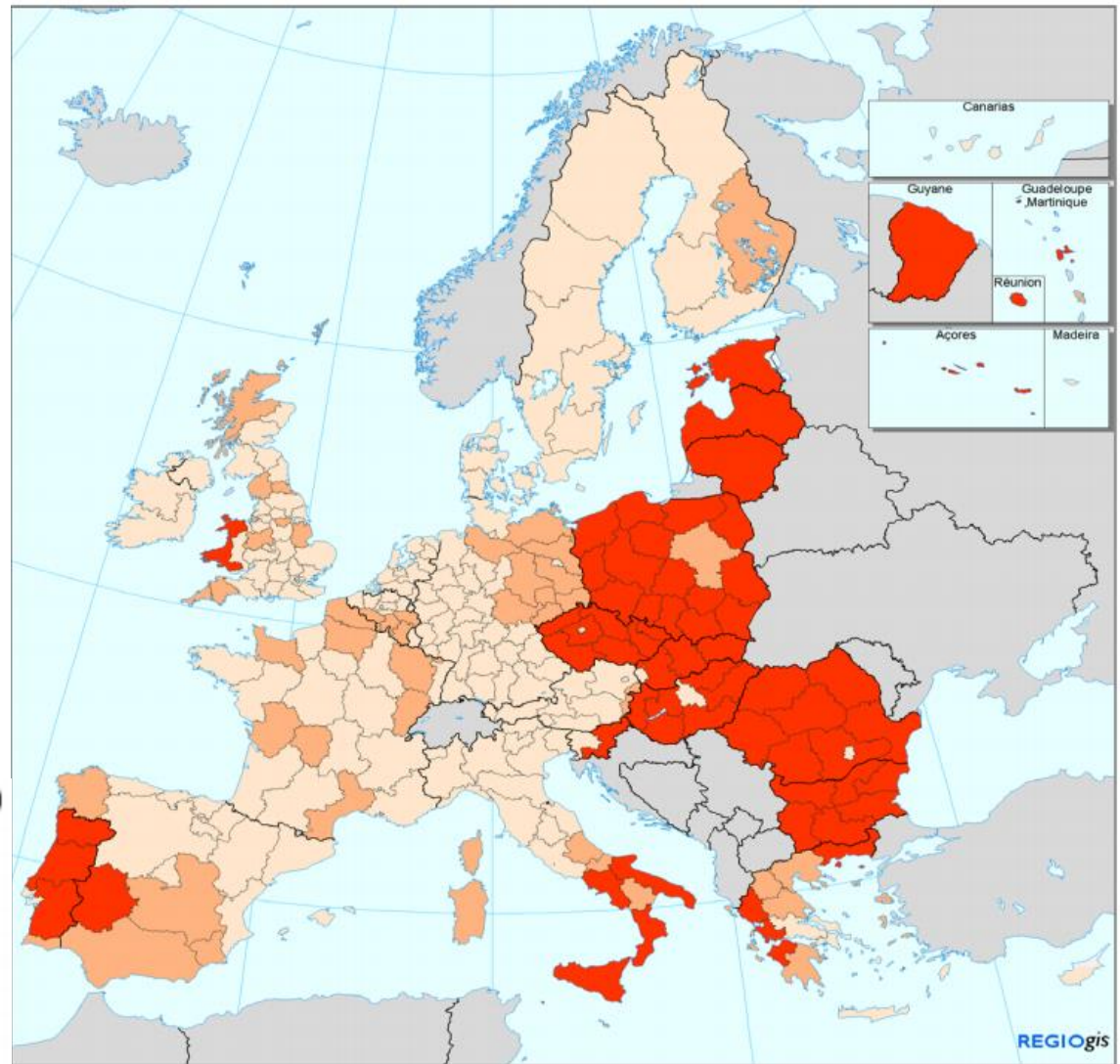
W oparciu o klasyfikację NUTS dokonywany jest podział Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej pomiędzy regiony uznane za peryferyjne lub opóźnione w rozwoju społeczno-gospodarczym.

Promowanie rozwoju i strukturalnego dostosowania regionów opóźnionych w rozwoju, przysługuje regionom zdefiniowanym na poziomie NUTS 2, których PKB na 1 mieszkańca jest niższy niż 75% średniej dla Wspólnoty.

Starania o nowy podział NUTS 2 w obrębie województwa mazowieckiego były podejmowane przez Samorząd Województwa już od 2008 roku, ponieważ przewidywano możliwość przekroczenia progu 75% średniej unijnej.

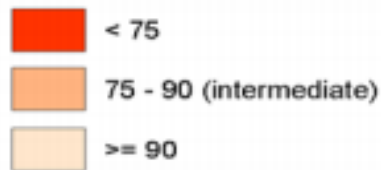
Osiągnięty w latach 2007-2009 poziom PKB wpłynął na zakwalifikowanie Mazowsza do grupy regionów lepiej rozwiniętych, co oznacza, że w latach 2014-2020 na inwestycje infrastrukturalne przypada połowa środków z lat 2007-2013 przyznanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Poziom osiągniętego
Produktu Krajowego
Brutto na
1 mieszkańca
województwa
mazowieckiego
do średniej dla 27
państw Unii
Europejskiej

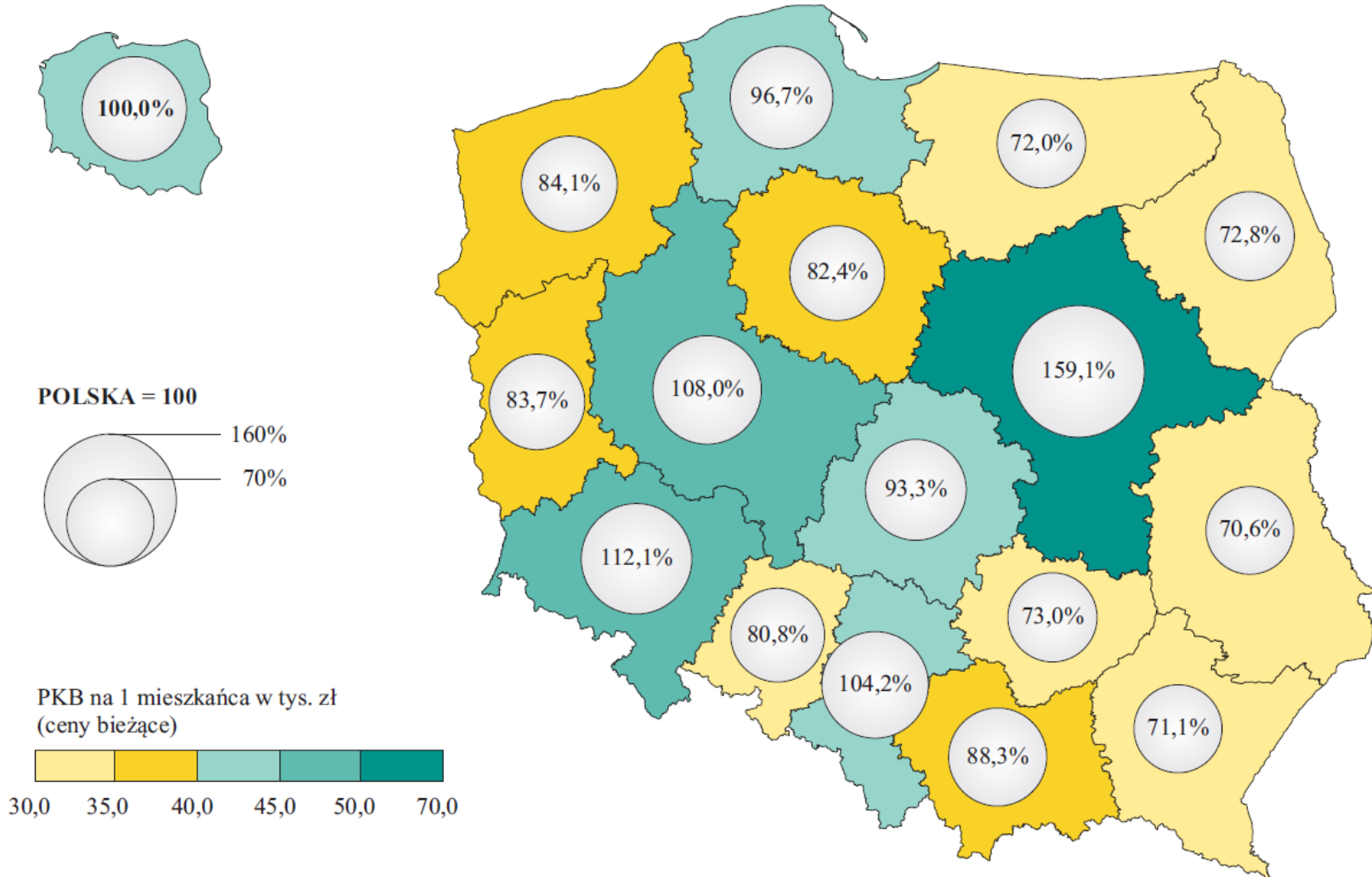

Eligibility simulation 2014-2020

GDP/head (PPS), index EU27=100

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według województw w 2013 r. (ceny bieżące) – dane GUS

Nowy statystyczny podział województwa mazowieckiego na dwie odrębne jednostki na poziomie NUTS 2 pozwoliłby na zakwalifikowanie tych regionów do dwóch różnych kategorii zamożności:

- regionu lepiej rozwiniętego - **warszawski obszar metropolitalny,**
- regionu słabiej rozwiniętego - **mazowiecki obszar pozametropolitalny.**

Zakwalifikowanie danej jednostki do określonej kategorii NUTS determinuje w znacznym stopniu szanse dostępu do środków polityki strukturalnej (podobnie jak poziom rozwoju i charakter społeczno-ekonomiczny regionu).

Klasyfikacja NUTS nie ma charakteru stałego.

Od początków istnienia, siatka jednostek statystycznych była wielokrotnie zmieniana, niemalże we wszystkich państwach członkowskich.

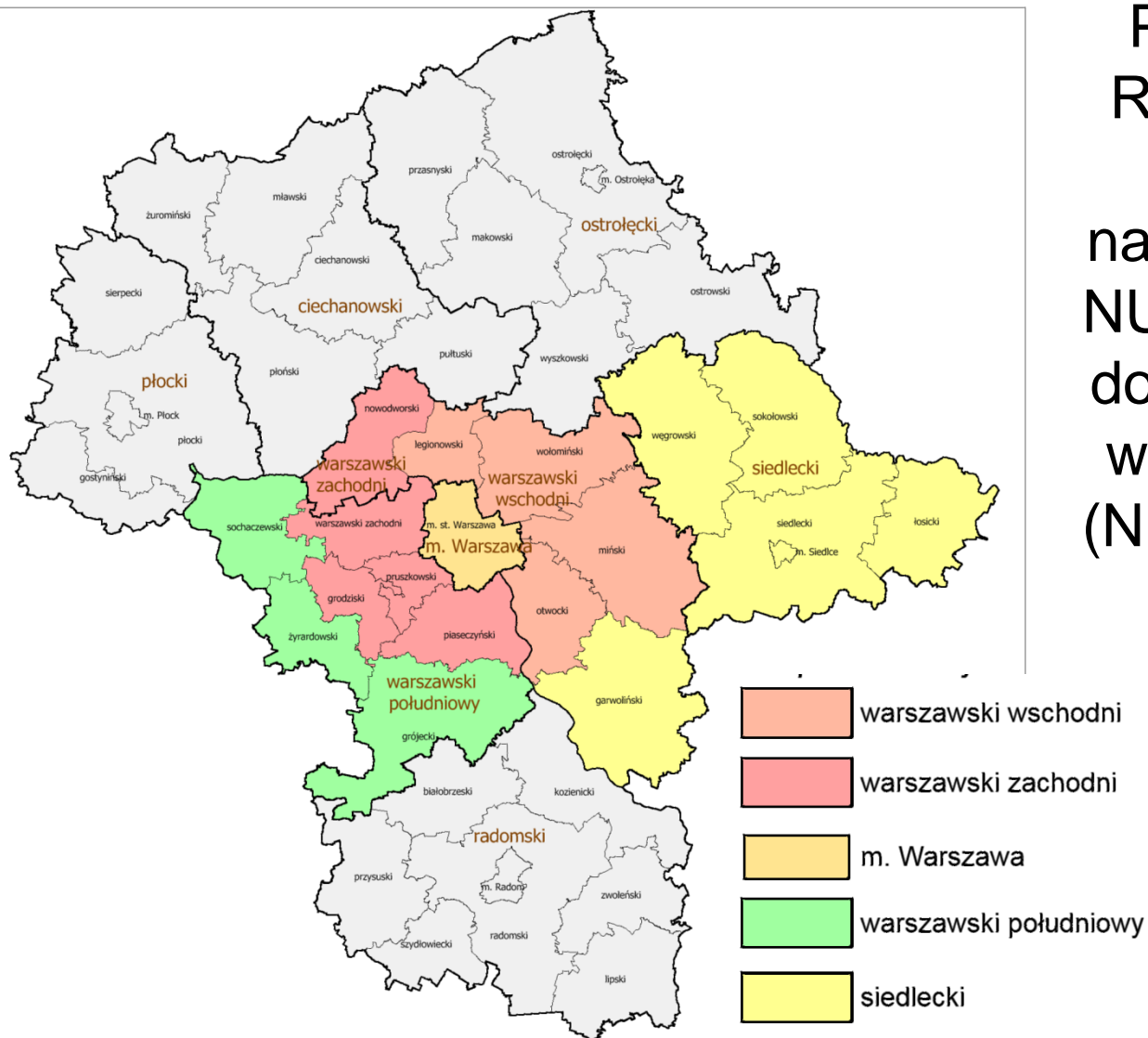
Delimitacja
województwa
mazowieckiego na
dwie jednostki
statystyczne
NUTS 2
przyjęta przez Radę
Ministrów
(warszawski obszar
metropolitalny)

Środki UE dzielone są zgodnie z podziałem statystycznym, a nie administracyjnym.

Rozwiązanie takie umożliwi lepsze planowanie rozwoju obszarów, a także bardziej precyzyjne dopasowanie wsparcia publicznego do ich potrzeb.

Przyjęty przez
Radę Ministrów
podział
na dwie jednostki
NUTS 2, wymaga
dokonania zmian
w podregionach
(NUTS 3) po roku
2020

Złożona podczas wyborów propozycja nowego podziału administracyjnego kraju (na województwa)

Jakie byłyby skutki podziału województwa mazowieckiego, gdyby doszło do administracyjnego wyodrębnienia Warszawy i okalających ją powiatów?

Wprowadzenie nowego podziału administracyjnego (utworzenie województwa warszawskiego) oznaczałoby, że dochody z podatku CIT spadłyby o około 90%, ponieważ w części zewnętrznej Mazowsza znajduje się tylko 30% wszystkich firm województwa mazowieckiego.

Lider rozwoju stanie się regionem bez możliwości i perspektyw!

Pojawiłaby się konieczność podziału majątku województwa, ale też jego długu oraz potrzeba utworzenia nowej administracji dodatkowego województwa, która będzie generować koszty.

Biedniejsza część województwa (bez Warszawy) może podzielić losy takich województw jak podlaskie, lubuskie czy świętokrzyskie, gdzie przy braku silnego zaplecza finansowego ze stolicy regionu, głównym źródłem dochodów są subwencje i dotacje obciążające budżet państwa.

Ewentualne nowe województwo mazowieckie (pozametropolitalne), przy znacznym ograniczeniu dochodów z udziału w podatkach dochodowych, będzie miało problemy z wkładem własnym na realizację inwestycji finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Mazowsze potrzebuje przede wszystkim reformy finansów publicznych i rozsądnej ustawy o dochodach samorządu terytorialnego.

Warszawa i gminy ją okalające wytwarzają dochody, dzięki którym możliwe jest utrzymanie szpitali, instytucji kultury, dróg, połączeń kolejowych.

Wyłączenie administracyjne tego obszaru sprawi, że nowemu województwu (poza Warszawą) diametralnie spadną dochody – CIT wyniósłby zaledwie 11,8% obecnych przychodów regionu.

Mazowsze, bez obszaru warszawskiego, musiałoby utrzymać 76% obecnie nadzorowanych dróg, 50% szpitali i 38% instytucji kultury.

W sumie ze 122 wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych i spółek (urzędy, instytucje kultury, szpitale, spółki), 46 związanych jest bezpośrednio ze stolicą, a 59 z resztą województwa, przy czym 17 ma charakter ogólnowojewódzki.

Najprostsze rozwiązania są zwykle najlepsze. Zamiast dokonywać teraz kosztownego podziału administracyjnego, dzielenia majątku i długu, tworzenia nowych urzędów i mnożenia administracji, można w lepszy sposób wspierać rozwój całego Mazowsza i zaoszczędzić pieniądze podatników.

Wystarczy jedynie wprowadzić zmiany w podziale statystycznym NUTS 2.

Dziękuję za uwagę.